

ločeno mečje neprimerno bolj skrči, nego na mrtvem truplu in da truplo tudi bolj ali manj krvavi. Vitalno skrčenje pokaže se sosebnost na koži provzročajoč, da zevajo robovi ran; koliko to, zavisi seveda od tega, kako je koža pritrjena na spodaj ležeče mečje in pokaže se to najbolj tam, koder je koža zelo premična, torej le prav lahko spojena s podlogo. Umevno je, da obveljavajo te lokalne razmere tudi pri posmrtnih poškodbah, da tudi mrtva koža obdrži do gotove meje svojo prožnost in skrčljivost in da torej zevajo tudi posmrtne rane bolj ali manj, akoprem ne tako zelo, kakor opazujemo pri ločninah, ki so bile storjene uže na živem.

Tudi mišičje skrči se krepostno pri poškodbah, ki so bile storjene na živem truplu, a skrčljivost njihova prestane še nekoliko časa po smrti in se še le takrat več ne pojavlja, kadar je truplo uže odrevenelo.

Lahko je torej poškodba še le po smrti nastala, dasi najdemo skrčene, prerezane mišice; zgodi se seveda to samo takrat, ako je bil mrlič neposredno po smrti ali pa vsaj tako kmalu po tem razkosan, da se je mogla še prijavljati skrčljivost mišičja. Potem, ko je truplo popolnem odrevenelo, ne skrčijo se več niti prerezane mišice. Sploh pa zavisi skrčljivost prerezane mišice tudi od načina, kakor je pripeta na obližnje dele. Opomniti je še to, da se na živem sosebnost zelo skrčijo žile odvodnice in nekatere suhožilke (kitaste kože), ker sestojajo večinoma iz prožnih vlakenc.

(Nadalje v prihodnjem letniku.)

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Fidejkomisna substitucija (primerljaj: izprijenost, fiducijarka: mati, fidejkomisar: sin).

A. B. je umrši zapustil ustno oporoko, glasečo se: „Za dediča vsega svojega premoženja izvolim svojo ženo C. z dodatkom, da je zavezana vse podedovano premoženje po svoji smrti, ali pa tudi še za svojih živih dnij izročiti mojemu sinu D. Ako bi se pa utegnulo pri-

petiti, da bi se sin D. izpridil, ali bi sicer ne imel lastnosti samostalnega gospodarja, izroči naj moja žena premoženje po svoji previdnosti kaki hčeri.

Deset let po zapustnikovi smrti je dedinja C., kateri se je zapuščina prisodila z omejitvijo omenjene fidejkomisarne substitucije, izročila zapuščinsko premoženje in seosebno tudi zemljišči vlož. št. x in vlož. št. y kat. obč. E. svoji hčeri in sestri sina D. z imenom F.

Sin D. je vložil zaradi tega pri ces. kr. za m. d. okrajnem sodišči v Lj. zoper izročilko in prejemnico zupuščinskega premoženja tožbo, v kateri zahteva, naj se razsodi: Toženki C. B. in F. B. morata pripoznati, da je C. B. pripadlo zapuščinsko premoženje po A. B. in seosebno tudi zemljišči vložek št. x in vložek št. y kat. obč. E. le pod substitucijo, da mora to premoženje ali uže za življenja, če bi ga namreč C. B. hotela izročiti, ali pa vsaj o njeni smrti pripasti tožitelju D. B. in da sme to premoženje še le potem pripasti kakemu drugemu otroku zapustnikovemu, če bi bil tožitelj v tistem hipu, ko se prigodi primerljaj, na kateri je bil postavljen on fidejkomisno za namestnega dediča, izprijen človek in sploh nezmožen za gospodarstvo; toženki morata torej pripoznati, da je po tem, ker je prvotoženka februarija meseca 1888. l. izročila potem notarskega akta zapustnikovo premoženje drugotoženki F. B., nastopil primerljaj, na kateri je bil tožitelj postavljen fidejkomisno za namestnega dediča, obsodita se torej, da morata pripoznati, da je notarski akt s februarija meseca 1889. l., s katerim je C. B. uže za življenja izročila zapustnikovo premoženje in seosebno tudi zapuščinski zemljišči vložek št. x in vložek št. y kat. obč. E. svoji hčeri F. B., tožitelju nasproti pravno neveljaven in pravno brezupliven; toženki morata torej omenjeno zapuščinsko premoženje in seosebno tudi omenjeni zemljišči takoj izročiti tožitelju v posest in užitek ter privoliti, da se sme tožitelj pri teh zemljiščih vpisati proti temu, da izpolni vse tiste zaveze, ki mu jih naklada zapuščinski akt po A. B. in prisojilo z dne 2. avgusta 1868. l., št. 15.038, v javni knjigi za lastnika.

Prvo sodišče je tožbeno zahtevo z razsodbo z dne 21. januarja 1889, št. 1095 odbilo in to iz naslednjih

razlogov:

Tožitelj je izprevergel oporočne besede, ker pravi „ . . . če bi bil v tistem hipu . . . izprijen človek in sploh nezmožen za gospodarstvo“, a v oporoki stoji zapisano: „Ako bi se pa utegnilo pripetiti,

da bi se sin D. izpridil ali bi sicer ne imel lastnosti samostalnega gospodarja . . ,“ —

Prvotoženka C. B. je vesoljni dedič. Zavezana je prepustiti prisojeno dedščino po svoji smrti ali pa še tudi za življenja tožitelju; le-tá je torej fidejkomisarni dedič. Tožitelj pa je fidejkomisar, če se ne izpridi; on je fidejkomisar, če ima lastnosti samostalnega gospodarja. Toženčinah pravic je torej konec, naj se pripeti prvi ali drugi slučaj (§ 615. obč. drž. zak.) Opraviti je tu s pogojno substitucijo, ki zavisí od razveznega prigodka, zvršivšega se v osebi tožitelja fidejkomisarja (§ 696 obč. drž. zak.). — Razvezen pogoj, ki je nastopil, odvzame pogojno pravico; če se je tožitelj izpridil, če sicer nima lastnosti samostalnega gospodarja, kadar fiducijarka izročuje dedščino dalje, prišel je ob svoje pravice.

Le-tu nanaša se pójem izprijenosti vsekakor na nravnost, na celó subjektivno, od proste volje izvirajočo lastnost, a „samostalen gospodar“ znači lahko také telesna kakor duševna svojstva in pri poslednjih se usiljujejo nehoté juridično važni zadržki samostalnosti: nedoletnost, zapravljenost, blaznost, bebstvo.

Fiducijarka je bila, izročevaje dedščino februarija meseca 1888. l. sotoženki, hčeri F. B., izvestno preverjena, da se je sin D. B. izpridil; to njeno preverjenje vsaj prihaja na dan sedaj, ko je pozvana na odgovor in opravdo svojega koraka. Pokojnik toženki takega opravičenja sicer ne nalaga, tudi zakon ne, in da-si § 614 obč. drž. zak. tukaj ne odločuje naravnost, ker jeden descendentov pokojnikovih mora postati dedič, smeti je vender-le analogno uporabiti zakoniti smoter také, da se varuje prosta volja fiducijarjeva, tukaj torej tudi o presoji, je li prednostni dedič izpridil se ali ne.

Ker pa toženka v pravnih govorih izjavlja, da si je mislila, izročujoč dedščino v hčérine roke, da se je sin izpridil, naj se razlogi izrekó tudi o tem, ali je njeno mnenje utemeljeno.

Res da se mladostnemu ognju odpušča kak nepremišljen korak, ki se je storil proti obćim pravilom nravnosti; deklé pa, ki ima zapored nezakonske otroke, zapade izvestno obsodbi javne morale in z dekletom vred tudi tist, ki se je z njo pečal. Če napósled taka ženska svoje ljubimce celó menjava, gotovo ne sodi potem nič več med nravne ljudi, in tist, ki se v tem stadiji z njo peča, sme li zahtevati, da bi se štel také med neizprijene ljudi, kakor oni, ki se take ženske ogiblje? In če se nenravno znanje vleče celih pet let in ima poleg tega

še i po verskih i po državljanskih zakonih obsojene nasledke v obliki postranskih otrok, potem ga ni dvoma, da prevladuje pri teh osebah duševno svojstvo, o katerem sigurno velja, da je znak izprijene osebe. Tožitelj sam pripoveduje, da je živel, predno se je poročil, pet let v konkubinatu s svojo ženo, da sta imela tudi že nezakonske otroke in to po preteklem tridesetem letu ženine starosti. Tožitelj dalje pripoveduje, da njegova žena tudi kot deklè ni živela vzgledno, ker je imela nezakonskih otrok z drugimi ljubimci. Če je torej pričel in vzdržal znanstvo s takim dekletom, reči je, da so ga morali imeti za izprijenega človeka vsi vaščani, kamo li ne njegova mati, o kateri se ne navaja, da jej nedostaje splošne нравstvene stopnje.

S svojim preteklim življenjem je torej uničil tožitelj svojo fidejkomisarno pravico, ki ne more nič več oživeti, če bi sedaj bil i najvzglednejši človek, kar iz njegovih govorov nikakor ne odseva. S takim sinom in táko sinaho bi bilo fiducijarki vsekakor težko izhajati, in ker jej je svobodno izročiti dedščino naprej tudi za življenja, umevno je, da si ni izbrala sina za fidejkomisarnega dediča, odpustivši mu njegovo preteklost, nego domnevno tisto hčer, pri kateri bode najlože živela do smrti. Po vsebini tožbine zahteve bi tožitelj celó ne hotel skrbeti za svojo mater, nego bi se držal natanko dolžnostij, katere nalaga dediču prisojilno pismo, oziroma zapuščinska razprava, iz katere pa v tej pravdi ni prišlo na dan, je li skrbjeno za ženo pokojnikovo ali ne, ko vender vsebina poslédnje volje pokojnikove jasno kaže, da se je hotelo v prvi vrsti zaščititi kolikor moči brezskrbno življenje vdovi in to kakor je razvidno iz prisojila, celó na škodo nujni pravici pokojnikovih, otrok.

Po vsem tem se ne vpraša nadalje, ali bi tožitelju nedostajalo lastnosti samostalnega gospodarja; zadoščuje razlog, da se tožitelj gledé na svojo preteklost ne more postaviti v vrsto s tistimi sinovi, ki so živeli čedno in neomadeževano, dokler so roditelji izprevideli, da jih je posaditi na svoje mesto v gospodarstvu. Ni treba torej dokazov o drugih nerednostih tožiteljevih.

V apelaciji tožiteljevi se sosebno poudarja, da substitucije ni smeti tolmačiti takó, da je imela njegova mati določiti po svojem subjektivnem prepričanju, je li on izprijen človek ali ne; in pobijajo se razlogi prvega sodnika, da velja oni, ki ima nezakonske otroke, za nenravnega človeka, ker slavi zgodovina mnogo mož, akoprem so imeli tudi nezakonske otroke.

C. kr. višje deželno sodišče v Gr. je z razsodbo z dne 17. aprila 1889, št. 4063 potrdilo razsodbo prvega sodnika iz njegovih razlogov, katerim še dodaje:

V prvi vrsti za rešitev pravde relevantno je, je li prvotoženka pozvana po vsebini poslednje volje soditi o tem, da se je pripetila pri tožitelji, njenem sinu, izprijenost in da je nastal pogrešek za samostalno gospodarstvo. Na to vprašanje je odgovoriti z „da“. Besede „po svoji previdnosti“ se morajo nanašati na celotno poslednjevoljno naredbo in ni jih sméti utesnjevati le na pravico prvotoženke, da sme izbirati med hčeramí. Vprašanje, je li kak otrok izprijen in za samostojno gospodarstvo nesposoben, rešuje pač najpravišnje starosta v družini, ki je vodil otročjo vzgojo in torej največ imel prilike soditi o otrokovem početji v dosedanem življenji. Zapustnik bi bil gotovo ukrenil kaj izrečnega, če bi bil mislil le-to vprašanje odtegniti razsodnosti svoje žene. Tudi je po § 614. obč. drž. zak. substitucijo, če je kaj dvojiti, tolmačiti takó, da se prostost dedičeva gledé razpolaganja z lastnino najmenj omejuje. Sploh je položeno težišče, kako je razsojati svojstva tožiteljeva, tolikanj v subjektivne momente in v ves razvitek tožiteljevega značaja, da je uže z naravnega stališča svojo mater smatrati eminentno kot tisto osebo, ki se jej sme zaupati v tej reči najtočnejša in najbolj utemeljena sodba. Tudi ni v pravnih govorih prav nič videti, da bi bili materini nazori navdihneni z zametujočimi in srdnimi čutili.

C. kr. najvišje sodišče je dne 5. septembra 1889 zavrglo izvenredno revizijo tožiteljevo in potrdilo razsodbo II. inštancije, ker se tožitelj ne opira na nikako ničnost in ker ničnosti tudi ni uvideti iz spisov; drugega uveta dvornega dekreta z dne 15. februarija 1833. l., št. 2593 zb. pr. zak. pa ni, ker je razsodba po svojih razlogih popolnoma opravičena.

b) Jednoličnost razsodeb vzlic raznoličnosti razlogov. K §§ 8, 21 in 49 obč. sod. r.

Okrajno sodišče v L. je v pravdi Ivana B. zoper Uršo B. zaradi pripoznanja lastnine razsodilo, da se tožbena zahteva za sedaj odbija in sicer iz naslednjih razlogov:

Ivan B. zahteva s pismeno tožbo v ustnem postopanju: Urša C. mora pripustiti, da je moja lastnina vrt, čigar površina meri 256□⁰ in ki spada k mojemu posestvu v kat. obč. Slapah vlož.

št. 48 ter je v prilogi tožbe C (v zemljeknjižnem ekstraktu) označen s 139 in v prilogi tožbe D (v načrtu lege) tudi s 139 in z a-b-c-d, — in toženka mora opustiti sleharno posestno dejanje na tej parceli in na njenih delih i. t. d. V repliki pa tožitelj, izpovedajoč se, da predmet tožbi ni niti sestavni del posestva v Slapah vlož. št. 48, niti del parcele št. 139, spadajoče k temu posestvu, predružači tožbeno zahtevo tako-le: Urša C. mora pripoznati, da je moja lastnina parcela starega katastra, ki spada k mojemu posestvu vlož. št. 49 ad Slape ter je v prilogi tožbe D (načrt lege) označena z a-b-c-d in s kat. št. 139, in toženka je dolžna itd. — Zoper to, da se je takisto predružačila zahteva, upira se toženka, in najprvo je treba preiskati, je li ta odpor utemeljen v zakonskem določili § 21. obč. sod. r. — Tožitelj pravi v tožbi, da je predmet tožbi parcela št. 139, ki se kaže v zemljeknjižnem abstraktu kot sestavina posestva vlož. št. 48 ad Slape, in opira zahtevo, da se mu odstopi, na zemljeknjižni abstrakt in na pogodbe; v repliki pa poudarja, da je predmet tožbi parcela 139 starega katastra in sestavina posestva vlož. št. 49. ad Slape: — po tem takem je brezdvomno, da je tožitelj bistveno predružačil tožbeno zahtevo kakor tudi tožbeni temelj, — da torej ni moči po §§ 21. in 49. obč. sod. r. vzeti v repliki storjene, predružačene zahteve za podlogo odločevanju. Ker pa sta si pravdni stranki zložni v tem, da je predmet tožbi ist, ki ga ima tudi konečni odlok v motenji posesti z dne 3. avgusta 1883 št. 14793, a bi ozi-raje se na to bilo treba prav izvedenega pravnega prepira, — onda tudi tačas ni moči določno razsoditi stvari same.

Zoper to razsodbo z dne 31. marcija 1887. l. št. 8525 je tožitelj vložil apelacijo ter v pritožbah razkladal, da je zgol ne bistveno zboljšal v repliki tožbeno zahtevo. Predružačil ni tožbenega prava ali tožbenega temelja, ker se je v vsej pravdi v jed- nomer opiral na jeden in ist pridobitveni razlog, namreč na kupno po- godbo in na svoj vpis v zemljiško knjigo. Premenil pa tudi ni pred- meta tožbi, kajti v tožbi je označil kot prepirni predmet tisto par- celo št. 139, obsegajočo 256□⁰, katero je njegov prednik Matija S. s pogodbo A ad I kupil od Ljudevita P. in ki je v mapnem načrtu D ad I obeležena z a-b-c-d in prav tudi s št. 139., v repliki pa je po- pravil le pomoto, da namreč rečena parcela ni sestavina njegovega svo- jega posestva vlož. št. 48 ad Slape, ampak da spada k posestvu vlož. št. 49 ad Slape, ki je tudi njemu lastno; ostalo pa se ni nič izpre-

menilo in tudi je bilo obema pravnima strankama isto pred očmi, znani predmet poprejšnje pravde zaradi motene posesti a-b-c-d v A ad I. Ker se prepirni svet uže v kupni pogodbi A ad I ex 1859 kaže kot parcela št. 139, je v tem očitno umeti le parcelo št. 139 starega katastra, in brez pomena je za to, ako razsodba poudarja, da tožitelj v repliki vindikuje parcelo št. 139 starega katastra.

Apelacijski odgovor pravi med drugim, da tožitelj zahteva v tožbi parcelo št. 139 novega katastra, spadajočo k posestvu vlož. št. 48 kat. obč. Slap, v repliki pa se, opozorjen od toženke, prepira za parcelo št. 139 starega, to je št. 17 novega katastra, ki spada k posestvu vlož. št. 49 ad Slape; načrt D ad I da nima nobenega procesualnega pomena, da ni slika v repliki zahtevane parcele, in ker tožitelj drugače ni opisal svoje parcele, morala se je toženka držati le imenovanih števil.

Višje deželno sodišče v Gradci je z odločbo z dne 18. julija 1887, št. 7759, potrdilo razsodbo okrajnega sodišča. Razlogi: Tožitelj res ni v repliki predrugalil tožbenega prava po smislu § 21. obč. sod. r.; pravno ime, iz katerega tožitelju po njegovih mislih izvira pravica, ostalo je neizpremenjeno, — predmet tožbi se tudi lahko ni predrugalil stvarno, ker pravdni stranki soglasno izjavljata, da je predmet le-tega spora uprav tist kos svetá, ki se je v prepiru zaradi motene posesti Matija Sl. proti Andreju C., rešenem s konečnim odlokom z dne 3. avgusta 1883, št. 14792, oznamenil; — toda vender se kaže, da je tožbena, oziroma replična zahteva brez podstave, če tudi ne iz formalnega razloga §-a 21. obč. sod. r. Tožitelj zahteva v repliki, da mu toženka pripoznava njegovo lastnino do parcele št. 139 starega katastra, spadajoče k njegovemu posestvu vlož. št. 49 kat. občine Slape; a ni popisan v zahtevi predmet glede na lego, na meje in na obdelovanje; tudi če se sklicuje na mapni načrt, je to stvarno isto, kakor če se predmet oznameni s katastersko številko. Zahtevi replike je torej treba z jedne strani to, da je posestvo vlož. št. 49 kat. občine Slap dejanski v zemljiški knjigi vpisano na ime toženke, potem pa dokaz, da je parcela št. 139 starega katastra res sestavina zemljknižnega vložka 49 kat. občine Slap; istovi se namreč predmet le s katasterskim oznamenilom, ker v zahtevi ni navedenih drugih znakov. Z zemljknižnim ekstraktom I ad III je sicer dokazano, da je tožitelj *in tabulis* vpisan kot lastnik posestva vlož. št. 49, nikakor pa ni dokazano, da je parcela št. 139 starega (sta-

bilnega) katastra tudi sestavina omenjenega zemljeknjižnega vložka, kajti po besedah ekstrakta v I ad III obsega ta zemljeknjižni vložek jedino le parcelo št. 17 — njivo, za to pa, da je parcela št. 139 starega katastra istovna s parcelo št. 17 novega katastra, tožitelj ni niti ponudil niti dognal dokaza. Ker pa ni naloga sodnikova, da bi še le v pravnem postopanju dognal istovnost predmeta ter tako dobil podlogo za izrek, ki bi bil zakonit in bi se zvršiti dal, ker tožitelj tudi ni ponudil dokaza za istovnost parcele št. 139 starega katastra s parcelo št. 17 novega katastra, zato se kaže, da je proti pravilu § 8. obč. sod. r. nedoločena, torej brez podstave tožbena, oziroma replična zahteva. Bilo je torej apelacijo tožiteljevo zavreči, a povse potrditi izpodbijano razsodbo.

Proti tej razsodbi je tožitelj vložil izvenredno revizijo, češ, spodnji inštanci izrekata isto sodbo, toda razlogi jima so zgolj protivni: prva inštanca odbija zahtevo zaradi §§ 21. in 49. obč. sod. r., višje sodišče pa zaradi nedostatne istovitve prepirnega predmeta sklicujoč se na § 8. obč. sod. r., — *in merito* je torej doslej odločila le druga inštanca. Tudi je odločba višjega sodišča očitno krivična, 1. ker greši zoper dispozitivno maksimo; nobena stranka ni predlagala, da bi se odločilo *in merito*, nego prosilo se je rešila samo o tem, je li se res predrugačila tožba, in sodišče je izreklo prav po smislu pritožeb, da se ni predrugačila, 2. moralo bi bilo torej zaukazati prvemu sodniku, naj razsodi drugič na podlogi replične zahteve.

Najvišje sodišče ni ugodilo izvenredni revizijski pritožbi tožiteljevi. Razlogi: Razsodba prvega sodnika izreka, da se tožbena zahteva za sedaj odbija, in s tem se je pač hotelo le reči, da za sedaj ni dopustna zahteva, ki jo je tožitelj bil predrugačil v repliki, ali da se za sedaj odbija ta zahteva, — in to razsodbo je povse potrdila druga inštanca. Obe inštanci sta torej tožiteljevo zahtevo za sedaj odbili in zatorej je neosnovana trditev, ki jo v očigled tema jednoličnima odločbama trdi tožitelj v revizijski pritožbi, da jo namreč le jedna inštanca odločila *in merito*. To pa, da se je odbila tožiteljeva zahteva, ne kaže očitne krivice, če se pomisli, da je po pravnih trditvah tožiteljevih le del parcele št. 139 ad Slape v starem katastru predmet prepira, da pa tožitelj tega dela ni oznamenil natančno in določeno, kakor piše § 8. obč. sod. r. in da v to ne zadoščuje, če se zgolj sklicuje na načrt lege D ad I, in sicer uže zategadelj ne, ker načrt kaže vso parcelo št. 139 starega katastra kot prepiren predmet.

Zahteva tožiteljeva torej takšna, kakeršna je, ne more biti v podlogo za izvršljiv sodni izrek. Ker torej tukaj ni podstav k dvornemu dekretu z dne 15. februvarija 1833, št. 2593 zb. pr. zak. in ker bi le ob teh podstavah bilo smeti predrugačevati enakolični spodnji razsodbi, onda ni moči ustreči izvenredni revizijski pritožbi tožiteljevi.

Kazensko pravo.

K §-u 157. kaz. zak. in § 281. št. 3., 4., 5. kaz. pr. r.

(Dalje in konec.)

Z obtožnico z dne 31. oktobra leta 1888. št. 5626 obtožilo je c. kr. državno pravdništvo v Lj. tudi Franceta P-a zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe po § 157. kaz. zak., storjenega prav tako, kakor od obsojenega Tomaža R-a.

C. kr. deželno sodišče v Lj. je pa z razsodbo z dne 7. decembra 1888 št. 9785 tega Franceta P-a od te obtožbe oprostilo.

Razlogi:

Zvedenca sta izrekla, da je Neža M. dne 27. marcija 1888. l. zadobila le jedno poškodbo. Priči Neža M. in Pavel C. pravita pod prisego, da sta priskočila s kolmi dva fanta k vozu, in sicer k oni strani voza, kjer je sedela Neža M., in da je udaril jeden teh fantov po konji, jeden pa po vozu. To tudi priča Janez U. potrjuje; ta priča je pa tudi videla, da sta koj potem dva fanta Tomaž R. in France P. zopet priskočila k vozu in sicer na strani, kjer je sedela Neža M., in da sta oba s kolmi udarila po vozu. Prav pri tej priliki, tako pravita Neža M. in Pavel C., prizadejala se je Neži M. težka poškodba. Da se je jeden teh dveh fantov, namreč Tomaž R. ta čas, ko sta oba udarila na voz, Neže M. dejanski lotil, smatralo je sodišče za dokazano uže z razsodbo z dne 19. julija 1888 št. 5357. Ker je torej Neža M. po zvedenškem izvidu in mnenji zadobila le jedno poškodbo, bila je torej le jedenkrat udarjena, in ker se je sodišče uže dne 19. julija leta 1888. o tem prepričalo, da se je Tomaž R. Neže M. dejanski lotil s tem, da je udaril po njej, moralo je sodišče danes za dokazano smatrati, da je Tomaž R. Neži M. navedeno jedno poškodbo prizadejal, in moralo je zaradi tega Franceta P. oprostiti po smislu § 259., št. 3 kaz. pr. r.

Proti tej razsodbi prijavilo je c. kr. državno pravdništvo v Lj. pritožbo ničnosti in jo sub praes. 21. decembra 1888 št. 9897 obrazložilo takóle:

Kot neposrednega storilca po §§ 152. in 155. lit. b kaz. zak. je Tomaža R. c. kr. dež. sodišče v Lj. z razsodbo z dne 19. julija 1888 št. 5357 spoznalo krivim le hudodelstva po § 157. kaz. zak., smatrajoč dokazanim, kakor navajajo razlogi, da sta Tomaž R. in tudi France P. s kolmi udarila po sprednji strani voza, kjer sta bila Pavel C. in Neža M., oziroma po le-tej sami, in da je pri tem bila Neža M. od jednega imenovanih zadeta in poškodovana na levi roki, ne da bi bilo moči izkazati, je li tja udaril Tomaž R. ali France P. Zaradi te razsodbe bil je obtoženi France P. od obtožbe oproščen. Tudi sedaj smatra sodišče dokazanim: 1. da sta dva fanta priskočila k oni strani voza, kjer je sedela Neža M., da je jeden udaril s kolom po vozi, drugi pa po konji; 2. da sta koj potem Tomaž R. in France P. zopet priskočila k oni strani voza, kjer je sedela Neža M., in da je bila takrat od jednega teh dveh fantov Neža M. na levi roki zadeta in težko poškodovana. Dejanje tako določivši, sklepa sodišče dalje: da je jeden teh dveh fantov in sicer Tomaž R. takrat se dejanski lotil Neže M., smatralo je sodišče dokazanim uže s prejšnjo razsodbo. Ker je po izreku sodno-zdravniških veščakov Neža M. dobila le jedno poškodbo na roki, in ker je sodišče uverilo se uže prej, da se je Tomaž R. nje lotil dejanski, smatrati je danes dokazanim, da jo je tu težko poškodoval Tomaž R., a zaradi tega je oprostiti bilo Franceta P. Očividno je ta izrek o odločujočih okolinostih dejanja nejasen, nepopoln in sam sebi protiven in za izrek niso navedeni nikakeršni razlogi, tu je torej vzrok ničnosti po § 281., št. 5 kaz. pr. r.

1. Najprvo je izrek sodišča nejasen ta nepopoln in to o odločujočih okolinostih, kajti sodišče ne omenja o tem ničesar, če v tem (zgoraj pod 2), da sta namreč udarila Tomaž R. in France P. po oni strani voza, kjer je sedela Meža M., vidi hudo ravnanje započeto proti komu od več ljudij, in lotitev po smislu § 157. kaz. zak., kakor v prejšnji razsodbi. 2. Sam sebi je protiven izrek sodišča in zanj niso navedeni razlogi zaradi tega, ker se naslanja le na razloge razsodbe z dne 19. julija 1888. l., a sklepi iz njih so povse napačni. Nazori in razlogi prve razsodbe seveda niso vezali sodišča pozneje. Če pa je okolinosti dejanja v razsodbi z dne 19. julija 1888 sodišče sprejelo kot prave v to poznejšjo razsodbo, onda bi tudi ne smelo izpodbijati

teh zaključkov in razlogov; v le-teh navajalo se je, da sta Tomaž R. in France P. hudo ravnala proti Neži M. in nje se lotila dejanski, ne da bi se dalo izkazati, kateri jo je težko telesno poškodoval. Če meni torej sodišče: „Ker se je po razsodbi z dne 19. julija 1888 Tomaž R. dejanski lotil Neže M., smatrati je, ker je bila Neža M. le na jednom mestu poškodovana, kot dokazano, da jo je poškodoval Tomaž R“, to pride na podlogi tistih podatkov do povse drugačnega in očitvidno napačnega zaključka; ni treba namreč po § 151. kaz. zak., da bi izhajala iz dejanske lotitve vedno telesna poškodba.

Sodišče torej v istini ni navedlo za svoj izrek nikakih razlogov; kolikor se pa opira na razloge prejšnje razsodbe, zaključki so mu napačni in nasprotni.

C. kr. najvišje kot kasacijsko sodišče na D. je z razsodbo z dne 12. aprila 1889 ad št. 1099, pritožbo ničnosti spoznalo za utemeljeno, razveljavilo povse razsodbo in kazensko reč zavrnilo v novo razpravo in razsodbo c. kr. dež. sodišča v Lj.

Razlogi.

Utemeljena je pritožba ničnosti c. kr. državnega pravdnštva, opirajoča je na § 281., št. 5 kaz. pr. r. Bilo je primerno trditvam obtožbe razsojati o tem, ali je obtoženec lotil se dejanski poškodovanke pri onem hudem ravnanji, ko je ona bila težko poškodovana na levi roki; ali se je takrat lotilo več oseb poškodovanke in poslednjič, je li znano, kedo prav za prav jo je težko telesno poškodoval. Prvega vprašanja namreč, ali se je lotil obtoženec France P. Neže M., sodišče sploh ne odgovarja, ampak navaja le dotične trditve prič Neže M., Janeza U. in Pavla C., ne določuje pa ničesar pozitivnega nasproti obtoženčevi trditvi, da ni udaril Neže M., nego le po deski na vozu. Uže zato, ker je izrek nepopoln o odločujoči okolnosti, ničeva je razsodba po § 281. št. 5 kaz. pr. r. Mislilo je seveda sodišče, da mu ni treba določevati gori navedenega, ker je skušalo naprvo rešiti vprašanje, je li znano, kedo je težko telesno poškodoval Nežo M., in ker je menilo, da je za krivca imeti Tomaža R., obsojenega po § 157 kaz. zak. r. z razsodbo z dne 19. julija 1888. l. Gotovo sodišče ni bilo sodeč, kaj je Tomaž R. naredil, kolikor to zahteva kazenska reč Franceta P., nikakor vezano na določila razsodbe z dne 19. julija 1888. l., s katero je bil Tomaž R. obsojen le po § 157 kaz. zak. zaradi tega, ker se je lotil Neže M. pri hudem ravnanji, zapčetem zoper njo od več ljudij. Če je bilo pa

sodišče prepričano, da Tomaž R. ni le lotil se Neže M., nego jo tudi težko poškodoval na telesu, onda bi moralo tudi z razlogi podpreti to prepričanje. V razsodbi, zoper katero se je vložila ta pritožba, pa ni prav nikakega razloga, zakaj se je preverilo sodišče, da je Tomaž R. povzročil težko telesno poškodbo. Če se pa ta razsodba opira na prejšnjo razsodbo z dne 19. julija 1888, mora veljati to le za utemeljitev, da se je Neže M. lotil Tomaž R. Sklepu: Tomaž R. lotil se je, kakor navaja to uže prejšnja razsodba, Neže M., misliti torej je, da jo je on težko telesno poškodoval — nedostaje logične doslednosti in ne more veljati kot „zákonski razlog“. Saj je jasno, da odtod ker je obtoženec samo lotil se poškodovanke, ne izhaja še, da jo je on težko poškodoval. Stoprav nadaljnja dokazila mogla bi opravičiti ta sklep, tako na primer, če bi se dalo določiti, da je jedini Tomaž R. lotil se poškodovanke, a na to se ne opirata niti razsodba z dne 19. julija 1888, niti poznejšnja.

Kolikor ima sodišče Tomaža R. za istega, kateri je težko telesno poškodoval Nežo M., nična je razsodba po § 281., št. 5 kaz. pr. r., ker za to niso navedeni nikakeršni razlogi. Pritožbi ničnosti je bilo torej ugoditi in reč zavrniti po § 288., št. 1 kaz. pr. r. v novo razpravo.

C. kr. deželno sodišče v Lj. je po novi razpravi obsodilo z razsodbo z dne 27. majnika 1889, št. 3823 Franceta P. zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe po § 157 kaz. zak. v primerno kazen.

Razlogi.

Dne 27. marcija 1888 peljali so se iz P. čez K. nekateri fantje, vračajoč se od vojaškega nabora. Med njimi peljala se je tudi Neža M., sedeč na desni strani vozniku Pavlu C., a fantje so sedeli zadej za njima. Fantje so v K—i rudečo ruto kot zastavo razobesili ter kričali „graben je naš.“ Nad tem razkačili sò se v K—i pred krčmo stoječi fantje Tomaž R., France P., Anton Št. in France P—k.; oborožili so se s koli ter vsi, prva dva naprej, druga dva pa za njimi, tekli proti levi strani voza. To so soglasno potrdile priče Neža M., Pavle C. in Janez U., to obstal je pa tudi France P. Priča Pavel C. pričuje dalje, da je jeden, ali Tomaž R. ali France P., udaril po konji, drugi pa po Neži M. in da bi tudi njega bil zadel, ko se ne bi bil ognil; priča Neža M. pa se izpoveduje, da je jeden fantov po konji udaril, drugi fant pa priletel od nasprotne strani (desne) ter hotel njo s kolom udariti, zadel jo je pa le na levi roki, s katero je hotela ona prestriči

udarec; na roki jej je obe kosti, levi lehti pohabil. Ta poškodba je sama na sebi težka in pokazila je zdravje najmanj za 30 dnij in vzela poškodovanki za toliko časa zmožnost opravljati svoj poklic, kakor sta odločno izrekla sodna zdravniška zvedenca. Obtoženec taji, da je udaril Neža M. in priznava le, da je dvakrat udaril po vozu, a zadel obakrat le desko. Drugače pa odločno potrjuje priča Janez U., da je udaril Tomaž R. po sredi konja in tistikrat tudi France P. po sredi voza — je li koga ta zadel, priča ne ve —, in je le bolj pognal, mahnila sta Tomaž R. in France P. istočasno po vozu, kjer sta sedela Neža M. in Pavle C., a le pri tej priliki bila je poškodovana Neža M. Tako se je tudi sodišče prepričalo, kajti le priči U. gre polna vera, ker je gledal mirno dogodek, a C. bil je v skrbi zase in za konja, Neža M. pa v strahu pred pretečo nevarnostjo, in prav umevno je, da nista videla vsega natanko. Isto kaže tudi, ker trdi M. protivno vsem ostalim pričam, da je storilec priletel od desne strani, a pohabljen je bila le leva roka, in naravno je, da je skušala proti udarcu z desne strani braniti se le z desno roko. Ker se je France P. s tem, da je proti Neži M. s kolom mahnil, lotil je in ker se ne da izkazati, ali jo je poškodoval Tomaž R. ali France P., postopati je proti obema le zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe po § 157 kaz. zak. Tega hudodelstva je Tomaž R. krivim spoznan uže s pravokrepno razsodbo, Franceta P. pa je bilo na podlogi navedenih dokazov spoznati krivim sedaj prav tistega hudodelstva.

Pravna vprašanja.

Pod tem nadpisom prinašali bodemo od sedaj naprej različna pravna vprašanja in odgovore na nje, sosebno pa takšna, ki se usiljujejo praktiku v njegovem delovanji. Smoter je dvojen: razpravljati na kratko pravna vprašanja, potem pa, podajati pravnikom temata za večje razprave v našem listu in pa za predavanja v shodih pravniškega društva našega.

Marsikateremu pravniku je rešiti v njegovem praktičnem delovanji vprašanje, na katero si ne ve koj pravega odgovora in o katerem bi rad zvedel mnenje drugih pravnikov; komur pride toraj kako táko vprašanje na vrsto, pošlje naj ga našemu listu, da ga priobčimo in